

HRVATSKI

glasnik

Godina XXII, broj 40

4. listopada 2012.

cijena 200 Ft

Marta Fani Gavaler i Laura Tišlerić, učenice 11. razreda hrvatskih gimnazija u Pečuhu i Budimpešti, dobitnice su narodnosne stipendije (temeljem prijedloga škola koje pohađaju) Ministarstva ljudskih resursa. One će tijekom dvije školske godine, 20 mjeseci, dobivati mjesečnu stipendiju u iznosu od 60 tisuća forinti

Komentar

Pitanja ima mnogo

Novi zakon o odgoju i obrazovanju još ove školske godine nije donio previše promjena u životu obrazovnih ustanova, naime od 1. rujna samo su dvije uredbe stupile na snagu po kojima je u Mađarskoj do šesnaest godina obvezatno školovanje, te da u prvom i petom razredu osnovne škole te u devetom razredu srednje škole obvezatno je uvođenje svakodnevnih gimnastike. Kako će djelovati školske ustanove za tri mjeseca, odnosno od 1. siječnja kada će većina ustanova prijeći u državne ruke, o tome nema baš mnogo informacija. Voditelji ustanova su pred velikom dilemom kako planirati cijelu školsku godinu, kada će se upravo na polugodištu provesti goleme promjene glede njihova financiranja, a kako se mogu planirati djelatnosti, programi bez poznavanja proračuna? Samouprave su se do početka listopada mogle izjasniti hoće li biti nadalje uzdržavatelji svojih škola, no u naseljima gdje ima manje od tri tisuće žitelja tamo će svakako prijeći u državne ruke.

Prema informacijama internetskih stranica, više od 2000 ustanova prijeći će u državne ruke, o kojima će se brinuti Centar za uzdržavanje ustanova „Klebersberg“. Prema planovima, taj će Centar biti poslodavac za 120 tisuća pedagoga, koji će raditi u preuzetim ustanovama. Po svemu sudeći, ova će organizacija biti nadnaravna organizacija, koja će se moći brinuti o toliko djelatnika, znati da u određenoj sredini koje su teškoće i na koji način ih mogu riješiti, kakva je pomoć potrebna.

Naravno, to je malo pretjerano izrečeno jer zna se da će i u kotarima djelovati organizacije za školstvo, koje će vjerojatno biti u kontaktu s središnjom organizacijom, pa tko zna, možda probleme za koje su do sada bila potrebna odobrenja viših vlasti, riješiti lakše. Vladina je nakana da se osiguraju iste mogućnosti učenicima u različitim školama. Da svako dijete podjednako dobije doličan odgoj, vrlo je plemenita, ali u ustanovi gdje nema gimnastičke dvorane, gdje nema informatičke učionice, kako će riješiti svakodnevnu gimnastiku zimi ili podučavati djecu informatiku? Možemo čitati čak i o takvim školama koje su opremljene bazenom (nije privatna škola), a i o takvim, gdje nema novaca ni za grijanje. Osiguranje istih mogućnosti znači da će u školi, gdje ne mogu isplatiti ni grijanje, izgraditi bazen? Posve sumnjam. Jedino bi se moglo osigurati podjednaka mogućnost ako bi dijete odveli na plivanje u dobro opremljenu školu. Ako odvedemo dijete u izvrsno opremljenu školu, čemu ona siromašna ustanova na selu? Djece ionako nema mnogo, možemo je i zatvoriti. Istina, Aranka Pinter Marek, v. d. Klebersbergova centra izjavila je da ne žele zatvoriti male škole u naseljima, zakon jamči da ako ima osam učenika u mjestu, onda se već može pokrenuti razredna nastava. Ali se ja pitam, onda će za njih isto izgraditi dvoranu, bazen itd., jer jedino tako bi mogli osigurati jednake mogućnosti učenja i odgoja svakom djetetu u državi. Kako će se snaći naše narodnosne ustanove u novim prilikama, tek će nam dokazati budućnost, no njihov će najveći zadatak biti da u novim uvjetima pronalaze najbolji način za očuvanje narodnosnog jezika i kulture, a u tome im trebaju pomoći narodnosne krovne organizacije, jer bez prikladnoga narodnosnog obrazovanja narodnosti nemaju budućnost.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan“

Na svojim se putešestvijama susrećem s ljudima, svjedok sam događanja koji ostavljaju dublje ili pliće tragove u meni i mojim mislima. O tome koliki i kakav će trag ostaviti, ovisi i o meni samoj i mojim osobnim prioritetima, i ljudskim i društvenim, pa i onima koji se prirodom posla nameću mojim razmišljanjima. Iako počesto promišljam kritički u svojim tjednim kolumnama, moje misli uglavnom proistječu iz stvarnosti koja me okružuje i nad kojom ne mogu zažmiriti. Premda počesto i to činim. Ima mnogo dojmova, saznanja o kojima pokušavam progovoriti i puno onih o kojima ne progovaram, a jednako tako me muče ili me čine veselom i ispunjavaju pozitivnom energijom. Ponajviše me takvom energijom ispu-

Kako se moramo prepoznati i kako moramo jedno drugo pomagati. Bila sam na manifestaciji, ne u Mađarskoj, na kojoj su entuzijasti okupili ljude oko zajedničkoga cilja različite životne dobi i s različitim kontinenta. Iako sam otputovala tako da ću se što prije vratiti, pozitivna energija kao da me vukla i govorila: ostani. Nitko nije tražio ni hranu ni piće, duhovna hrana kao da je bila dovoljna svima onima koji su uložili dio sebe u događaj kojem sam nazočila.

Druga priča vodila me u jedno naselje u kojem žive i Hrvati. Jedan od govornika kazao je kako ovakvoga događaja u tom naselju nije bilo, ni sam ne pamti, davno. Bio je to događaj što bismo ga mogli svrstati u kategoriju visoke kulture Hrvata u Mađarskoj. A nije ni sam događaj toliko zanimljiv, nego osoba od koje je potekla njegova organizacija, a čiji je poticaj prihvatila i tamošnja Hrvatska samouprava. Potakla ga je osoba podrijetlom Mađarica, ali je već odavno zaslužila svoje mjesto među Hrvatima. Naučila je hrvatski jezik, i govori ga, svoju je djecu također približila hrvatskoj kulturi, ona je bila, kako reče, jedna zastupnica tamošnje samouprave, duša cijele večeri i spomenute priče. Tim je čudnije kada se netko dvadeset godina vrti oko hrvatske priče i treba mu još dvadeset, i mi ćemo i tih dvadeset iščekivati u nadi da progovori hrvatski. I pri tome ćemo ga i nagraditi, i honorirati, i slaviti...

Branka Pavić Blažetin

Ima mnogo dojmova, saznanja o kojima pokušavam progovoriti i puno onih o kojima ne progovaram, a jednako tako me muče ili me čine veselom i ispunjavaju pozitivnom energijom. Ponajviše me takvom energijom ispunjavaju pojedinci koji itekako pridonose opstanku svoje zajednice, skupine...

njavaju pojedinci koji itekako pridonose opstanku svoje zajednice, skupine... Neki od njih svakoga tjedna odlaze na probe, i nastupaju iz vikenda u vikend, ne žaleći vrijeme ni trud. Neki kuhaju marmeladu na hrvatskim okupljanjima, neki odlaze redovito na hrvatske svete mise i neumorno se brinu o njihovim mjesečnim održavanjima, neki pišu pjesme u potaji i ne objavljuju ih, neki slikaju, neki pomažu iz svog osobnog proračuna... Ovih sam dana slušala Hrvata koji mi je nadugo objašnjavao kako se moramo zbiti jer ćemo inače nestati.

Preminuo predsjednik Hrvatskog sabora Boris Šprem

Nakon duge i iscrpljujuće borbe s bolešću predsjednik Hrvatskog sabora Boris Šprem umro je 30. rujna po europskom vremenu u MD Anderson Cancer Center u Houstonu. Boris Šprem bolovao je od iznimno opakog oblika multiplog mijeloma. Boris Šprem bit će pokopan 4. listopada na zagrebačkom groblju Mirogoj.

Boris Šprem rođen je 1956. godine u Koprivničkim Bregima, diplomirao pravo, a na svoju posljednju dužnost, mjesto predsjednika 7. saziva Hrvatskog sabora, izabran je 2011. godine. Bio je SDP-ov saborski zastupnik u prošlom sazivu Sabora, a od 2009. do 2011. predsjednik zagrebačke Gradske skupštine.

U Hrvatskom je saboru bio predsjednik Odbora za obranu, član Odbora za Ustav, poslovnik i politički sustav, član Odbora za zakonodavstvo i član Odbora za pravosuđe.

U Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti (1063 Budapest, Munkácsy M. u. 15.) je bila otvorena knjiga žalosti u srijedu, 3. listopada 2012. od 10 do 13 sati te u četvrtak, 4. listopada od 10 do 12 sati.

U Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Pečuhu (Ifjúság út. 11) je bila otvorena knjiga žalosti u srijedu, 3. listopada 2012. od 10 do 12 sati te u četvrtak, 4. listopada od 10 do 12 sati.

Aktualno

Dvije Hrvatice dobitnice narodnosne stipendije od 60 tisuća forinti mjesečno tijekom dvije školske godine

Ministar Zoltan Balog uručuje diplomu o narodnosnoj stipendiji Marti Fani Gavalér

Ministar Zoltan Balog uručuje diplomu o narodnosnoj stipendiji Lauri Tišlerić

Dana 21. rujna Marti Fani Gavalér i Lauri Tišlerić u Zrcalnoj dvorani Ministarstva ljudskih resursa uručene su ovogodišnje narodnosne stipendije Ministarstva ljudskih resursa. Narečenu je stipendiju lani, po zamisli rođene u budimpeštanskoj Hrvatskoj školi, utemeljio i prvi put dodijelio ministar pravosuđa i javne uprave Tibor Navracsics. Na svečanosti ovogodišnje dodjele nazočili su ministar ljudskih resursa Zoltán Balog, zamjenik državnog tajnika za narodnosne i civilne društvene veze Csaba Latorcai, zamjenik voditelja glavnog odjela narodnosti Antal Paulik, dobitnici stipendije, profesori, ravnatelji ustanova i roditelji nagrađenih. Hrvatice u Mađarskoj zastupale su dopredsjednica Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković, ravnateljica budimpeštanskog HOŠIG-a Ana Gojtan i profesorica pečuške Hrvatske škole Miroslava Krleže Janja Žifković Mandić.

Ove se godine za stipendiju kandidiralo 23 učenika iz 12 ustanova (16 ustanova moglo je poslati prijavu za svoje učenike). Prema odluci Zoltána Baloga, ministra ljudskih resursa, odgovornog za narodnosnu politiku u školskoj godini 2012/13, narodnosnu su stipendiju dobili 12 učenika, Marta Fani Gavalér, gimnazijalka pečuške Hrvatske škole Miroslava Krleže i Laura Tišlerić, gimnazijalka budimpeštanske Hrvatske škole, te šest gimnazijalaca njemačke, dvije slo-

vačke, jedna srpske, jedan rumunjske narodnosne zajednice. Stipendisti su dobili stipendiju u iznosu od 60 tisuća forinti mjesečno, kroz deset mjeseci školske godine, a dobivaju je dvije školske godine. Narodnosne stipendije u društvu zamjenika državnog tajnika za narodnosne i civilne društvene veze Csabe Latorcaia uručio je ministar ljudskih resursa Zoltán Balog. Ministar Balog je istaknuo kako je s radošću preuzeo od ministra javne uprave i pravosuđa Tibora Navracsicsa tu zahvalnu zadaću. Smatra da je narodnosna stipendija doprinos stvaranju i razvoju intelektualnog potencijala narodnosnih zajednica, a za nadati se kako će se dobitnici iste pri završetku naobrazbe vraćati se korijenima i jačati svoju zajednicu.

Marta Fani Gavalér pohađa 11. razred pečuške Hrvatske škole, razrednica je Janja Žifković Mandić. Rodom je iz Kašada, voli matematiku i hrvatsku književnost te ples.

Laura Tišlerić pohađa 11. razred budimpeštanske Hrvatske škole, razrednica je Marija Šajnović. Rodom je iz Kerestura, voli hrvatsku književnost i zemljopis te pleše u plesnoj skupini Tamburici.

Čestitamo gimnazijalkama i želimo im mnogo uspjeha, sreće i ustrajnosti!

Kristina Goher

Dobitnici narodnosne stipendije u društvu ministra Zoltána Baloga, zamjenika državnog tajnika Csabe Latorcaia i zamjenika voditelja glavnog odjela za narodnosti Antala Paulika

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava Nove Pešte u subotu, 6. listopada, s početkom u 18 sati, u Domu kulture „Endre Ady“ (Budimpešta IV, Ul. Tavaszi 4) priređuje tradicionalnu Hrvatsku večer. U sklopu večeri nastupa petrovošesko Hrvatsko kulturno društvo „Gradišće“, potom slijedi domjenak i hrvatski bal uza svirku sastava Koprive.

BAČINO – Osnovna škola i mjesna Hrvatska samouprava 19. listopada ove godine suorganiziraju već tradicionalni Županijski susret hrvatskih učenika, koji će se upriličiti u športskoj dvorani mjesne osnovne škole (Bačino, Pionirska 2. 78/468-016, sulibaty@freemail.hu) U sklopu toga dana organizira se natjecanje u poznavanju hrvatskoga jezika na temu Jesen, a očekuju se učenici dvojezične škole (Santovo) i škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika iz Bačke. Nakon dolaska i svečanosti otvorenja, u 9.45 slijedi natjecanje po skupinama za niže i više razrede u dva dijela, a poslije zajedničkog objeda u 13.30 bit će svečano proglašenje rezultata i nagrađivanje. Od 13.45 do 16 sati priređuje se druženje i plesačnica.

BAČ – Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Mostonga“, u suradnji s Udrugom građana „Tragovi Šokaca“, 7. listopada ove godine priređuje proslavu blagdana Radosne Gospe Gradovrško-Bačke i tradicionalni susret hodočasnika. Cjelopodnevni program počinje u 13.30 sati dočekom gostiju u prostorijama etnokuće „Didina kuća“. Od 16 sati održava se tribina u franjevačkom samostanu na temu Povezanost Bača i Tuzle, a izlaganje će održati fra Josip Špehar, predstojnik franjevačkog samostana u Baču. U 18 sati sudionici, odnosno hodočasnici sudjelovat će zajedničkome misnom slavlju u franjevačkom samostanu – izvjestili su nas kratko predsjednica UG „Tragovi Šokaca“ Stanka Čoban i predsjednik HKUPD „Mostonga“ Antun Šamanović.

SANTOVO – Već po običaju povodom početka nove školske godine, 26. rujna u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Santovu služena je đačka misa koju je predvodio santovački župnik Imre Polyák, a uljepšana je kazivanjem dvojezičnih stihova, molitvom vjernika i čitanjima, te pjesmom koju je predvodio župni kantor Zsolt Sirok. Pozivu su se odazvali gotovo svi učenici i nastavnici Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma, a dijelom i roditelji te mjesni vjernici.

Keresturski dani 2012

Svečanost u spomen Nikole Zrinskog, spomen-trčanje, dodjeljivanje stipendija „Prof. dr. Karlo Gadanji“, natjecanja za školare, potpisivanje sporazuma između čakovečke Zrinske garde i Udruge Zrinskih kadeta, izložba, kulturni i športski programi, koncert Mirka Švende Žige, prikaz tradicionalnih jela i još drugi sadržaji obogatili su ovogodišnje Keresturske dane održane 28–29. rujna. Keresturski su dani vrlo lijep primjer složne seoske zajednice u kojem svaka ustanova, civilna organizacija, poduzetnici i pojedinci znaju svoje mjesto i žele pridonijeti kakvoći dvodnevne priredbe u kojoj je prepoznatljiva i hrvatska tradicija i kultura. Od 1996. održavaju se Keresturski dani, a poticatelj prve priredbe bila je ondašnja hrvatska samouprava smatrajući da preko zajedničkog rada, zajedničkim organiziranjem jača se zajednica, nacionalna svijest, što je u potpunosti postignuto i nakon šesnaest godina.

Dobitnici stipendije „Prof. dr. Karlo Gadanji“

Keresturski načelnik Lajos Pavlic i fíchéhaski načelnik Ištvan Tatai

Sjećanje na Nikolu Zrinskog u osnovnoj školi

Keresturska Hrvatska osnovna škola nakon društvenih promjena 1991. g. primila je ime Nikole Zrinskog, pjesnika, vojskovođe, političara kojeg i mađarska i hrvatska povijest podjednako cijene i priznaju, koji je imao posjede i s lijeve obale rijeke Mure, a njegova utvrda Novi Zrin nalazila se nedaleko od samoga mjesta. Učenici keresturske škole i danas se prisjećaju Nikole Zrinskog, na prigodnom programu u nazočnosti Zrinskih

kadeta prisjećaju se njegova izuzetnog lika, citiraju iz djela Opsada Sigeta, odnosno iz pjesama pisanih u njegovu čast. U duhu pjesnikova lika, visoko obrazovanog čovjeka, koji je govorio pet jezika, učenici su se natjecali u memoriziranju engleskih, njemačkih i hrvatskih riječi, a u duhu izuzetnog vojskovođe prisjećali se natjecanjem u trčanju. Svečanost je započela s mađarskom i hrvatskom himnom, koje su ovaj put otpjevali svi učenici škole i pristigli gosti, među kojima su bili i predstavnici prijateljskih ustanova iz Kotoribe i Draškovca. Najsvetaniji čin spomen-progra-

Prvašima keresturske škole, pošto su prisegnuli, osmaši vežu kravatu škole

Nakon potpisivanja sporazuma predstavnici triju organizacija pokazuju Povelju; slijeva: Anica Kovač, predsjednica keresturske Hrvatske samouprave, Alojzije Sobočanec, predsjednik čakovečke Udruge Zrinske garde, Karlo Kóvágó, predsjednik Udruge Zrinskih kadeta

Prvaši prisegnuli pred poprsjem Nikole Zrinskog. Marcel Pavlic

ma bila je prisega prvoškolaca pred drvenim poprsjem i školskom zastavom te polaganje vijenaca i cvijeća sjećanja. Ovom je prigodom roditeljsko vijeće škole svakog prvša podarilo školskom kravatom na kojem je lik Nikole Zrinskog. Iz godine u godinu pozivaju se bivši učenici keresturske škole kako bi dali primjer današnjim školarcima što se može postići marljivim učenjem. Edit Hervai, nekađašnja učenica, nije se odvojila od svoga rodno mjesta, naime u njemu radi kao okružna bilježnica. Rado se prisjećala svojih školskih

Potpisivanje Povelje o suradnji i prijateljstvu

Novi članovi Udruge Zrinskih kadeta

dana i, kako reče, vrlo je sretna što i danas može svojim radom pridonositi seoskoj zajednici, koja vrlo dobro radi za boljitak mjesta. Dan Nikole Zrinskog prisjećanje je i za učenike drugih hrvatskih škola s jedne i druge strane granice, za njih je objavljen natječaj za izradbu grba svoje obitelji ili razreda u bilo kojoj tehnici.

Stipendije „Prof. dr. Karlo Gadanji”

Fondaciju za stipendiranje četiriju najboljih učenika škole te nagradu za istaknutu učiteljicu utemeljio je još 2005. godine prof. dr. Karlo Gadanji, zamjenik rektora Sveučilišta zapadne Mađarske u Sambotelu, koji je rođen u Keresturu. Otada se svake godine dodjeljuje jednokratna stipendija. Stipendisti 2012/2013. školske godine jesu: Martin Bences (5. razred), Mark Dezsó (6. razred), Antal Grga Kos (6. razred), Adrien Tulezi (7. razred); nagradu za učitelje preuzela je Ljubica Silađi, nastavnica hrvatskoga jezika. Inače profesor tijekom cijele godine ne zaboravlja na kerestursku djecu, prilikom blagda-

na podari svu djecu mjesne škole i dječjeg vrtića prigodnim poklonima, a ovaj put, osim stipendije, iznenadio je novotemeljeni dječji nogometni tim s kompletnom opremom i lop-tama. Profesor je tijekom osam godina stipendiju dodijelio za četrdeset osoba i nada se da će to moći činiti i ubuduće. Smatra da nadarenu i marljivu mladež treba pomagati, sokoliti je na učenje, jer budućnost ovisi o njima. Kako reče, vrlo rado pomaže jer nije zaboravio odakle je krenuo, u kakvom se siromaštvu tada živjelo.

Prisega kadeta i potpisivanje sporazuma između čakovečke Zrinske garde i Udruge Zrinskih kadeta

Postati Zrinskim kadetom velika je čast među mladima u Keresturu. Ove se godine deseterici članova pridružila još četvorica, koji su u nazočnosti čakovečke Zrinske garde, Križevačke djevojačke straže, Kobiljaše iz Lobora, Sigetskih vitezova, članova Udruge Thury Baranta prisegnuli i postali Zrinski kadeti. Martin Benceš, Mark Dezsó, Grga Karpati, od načelnika sela Lajoša Pavlica preuzeli su sablju, a Rihard Pavlic (bubnjar) bubanj, Ratimir Hrešč, zapovjednik Zrinske garde, opasao ih je, Ferenc Papp, voditelj ureda Državnog tajništva Ministarstva obrane, predao im je diplome, te su sva četvorica s Karlom Kővágóom, predsjednikom Zrinskih kadeta, skupa govorila tekst prisege: „Čisti od vode Mure i zvirala, batroven od jogna, ja ... presegnem pred Bogom i čuvekom kaj bom veren kadet. Naj mi kažejo pota čiste ideje, velke miseli i poštenje Nikole Zrinskog”. Nakon prisege nove je kadete Robert Pogar, mjesni župnik, blagoslovio. Pukovnik Ferenc Papp u ime Csabe Hendea, ministra obrane svezao je vrpce na zastavu Zrinskih kadeta. Zrinski su kadeti iz godine u godinu sve popularniji, tijekom godine su imali niz nastupa i u Mađarskoj i u Hrvatskoj. Česti su gosti i na raznim priredbama u Međimurja kada nastupa i Zrinska garda. Kako bi se dobra suradnja

i službeno potvrdila, u okviru svečanosti Anica Kovač, predsjednica keresturske Hrvatske samouprave, Alojzije Sobočanec, predsjednik Udruge čakovečke Zrinske garde, i Karlo Kővágó, predsjednik Udruge Zrinskih kadeta, potpisali su Povelju o suradnji i prijateljstvu. Nakon potpisivanja g. Sobočanec pozdravio je nazočne i izrazio zadovoljstvo što Zrinska garda ima čast pribivati na svečanosti. Izrazio je nadu da će suradnja između organizacija biti primjer suradnje između dvije države. Zrinska je garda stara 12 godina, kao udruga štiti i čuva povijesne i kulturne vrijednosti i u Mađarskoj i Hrvatskoj. Nikola Zrinski položio je život za dobrobit hrvatskog i mađarskog naroda, čiju će spomen obje organizacije čuvati, a od sada u još boljoj suradnji.

Popratni programi Keresturskih dana

U organiziranje Keresturskih dana uključile su se i mnoge druge civilne udruge. Društvo ribolovaca priredilo je međunarodno natjecanje u ribolovu, održane su nogometne utakmice između momčadi pojedinih ulica na mjesnom nogometnom igralištu, priređeno je međunarodno natjecanje u karateu, boksu. Na Trgu Toka postavljene su razne igraonice za djecu, članice Pjevačkoga zbora Ružmarin nudile su tradicionalna jela: žličnake, kalamperčice, zlevanke i drugo. U domu kulture priređena je izložba slikara Zoltana Timara, te fotografija Foto tabora koji su zajedno organizirali Keresturci s Varaždinskim fotoklubom. Na Festivalu „Princi” nastupala su mnoga hrvatska kulturna društva: Ženski pjevački zbor iz Mlinaraca sa šaljivim igrokazom na zavičajnom govoru, Ženski pjevački zbor iz Fičehaza s hrvatskim popijevkama, Rozika Broz, Keresturski tamburaši, Tamburaški sastav iz Draškovca, Serdahelski pjevački zbor, Keresturski tamburaši, vrtička djeca iz Kerestura i Fičehaza, te još mnogi. Zvijezda večeri bio je Mirko Švenda Žiga, pjevač iz Međimurja.

Prijateljsko rukovanje Alojzije Sobočanca i Karla Kővágóa

Intervju

Nova knjiga u Biblioteci Nova Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj

Razgovor vodio: Stjepan Blažetinac

U izdanju Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj svjetlo dana ugledala je knjiga Tomislava Žigmanova naslova „Izazovi – sabiranja, sumjeravanja, tumačenja“. Bio je to i povod za blic intervju s mr. sc. Stjepanom Blažetinom, ravnateljem Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj.

U izdanju Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Udruge Oksimoron iz Osijeka i Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, izašla je nova knjiga u seriji Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, u Biblioteci Nova. Knjiga je to Tomislava Žigmanova naslova „Izazovi – sabiranja, sumjeravanja, tumačenja“. Posrijedi je knjiga studija i ogleda o knjiškim i književnim temama hrvatskog istočnog zagranica čiji ste urednik. Gospodine Blažetin, kako je došlo do ove knjige?

Ova knjiga, možemo reći, prvi je opipljivi rezultat ugovora koji smo upravo nedavno potpisali sa Zavodom za kulturu vojvodanskih Hrvata. Knjiga se, naravno, počela raditi prije potpisivanja toga ugovora, ali ona se vrlo dobro uklapa u sve ono što smo mi tim ugovorom, zapravo, pokušali fiksirati jednim dokumentom. Mogao bih reći da je ta knjiga rezultat sada već višegodišnje suradnje između ta dva zavoda i nadam se da ćemo na tom putu imati još ovakvih rezultata.

Knjiga je to na dvjestotinjak stranica, kakvi su to prinosi koje Tomislav Žigmanov donosi u ovoj knjizi?

Radi se o njegovim tekstovima koji su vezani za književnost Hrvata u Vojvodini, ima tu desetak njegovih studija što znanstvenoga karaktera što esejističkoga karaktera, bavi se bibliografijom hrvatske književnosti u Vojvodini, zatim bavi se časopisnom produkcijom, npr. na tlu Vojvodine, zatim ima tu tekst koji se bavi leksikonom podunavskih Hrvata itd. Dakle rekao bih da je to knjiga takvih tekstova koje je gospodin Žigmanov dijelom već objavio drugdje ili su to rezultati koji su nastali nakon njegova istraživanja, a bili su negdje na nekim znanstvenim skupovi-

ma već prezentirani javnosti. No ovaj put on je sakupio te svoje tekstove u jednu knjigu i, zapravo, složio na taj način jednu novu cjelinu jer kada u jednoj knjizi nađemo sve one tekstove koje je negdje autor već objavio, ali su razbacani, onda svi ti tekstovi dobivaju jednu novu dimenziju.

Tu se potpisuju i vrsni recenzenti dr. Vinko Brešić i dr. Helena Sablić Tomić, kako ste ih pridobili za suradnju?

Kao suizdavači pojavljuju se Oksimoron iz Osijeka, odnosno Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata pored nas, no, eto, i tu smo htjeli na neki način pokazati kako nam je vrlo bitno da se povežemo, i to ne samo mi koji smo izvan naše matične države ili izvan našega matičnog hrvatskog kulturnog i književnog prostora nego da u tom prostoru nađemo partnera. Eto, taj partner postao je Oksimoron, jedna mlada udruga u Osijeku. I inače moram reći da Osijek ima osjećaja za naše probleme, to su oni pokazali već nejedanput, i tako je i ovaj put. Isto tako smatrali smo vrlo važnim da recenzenti knjige budu renomirani stručnjaci kako bismo dokazali svima pa i sebi da ono što radimo ima itekako vrijednost i za znanstvenu javnost u Hrvatskoj.

Ako gledam ekipu koja se okupila oko ove knjige, neće biti nikakvog problema oko njene promocije kako u Srbiji u Vojvodini, tako u cijeloj Hrvatskoj pa i među Hrvatima u Mađarskoj.

Da. Pa upravo je to i bio cilj. Naime teme kojima se Žigmanov ovdje bavi vrlo su slične onim temama kojima se i naši istraživači

ovdje u Mađarskoj bave kada se bave književnošću Hrvata u Mađarskoj. I mislim da te knjige pokazuju koliko su problemi slični, ili kako je naprosto pitanje hrvatske književnosti izvan Republike Hrvatske u jednom rubnom položaju sasvim drugačije nego što to obično u Hrvatskoj akteri hrvatske književne scene zamišljaju. Dakle što više impulsa ide s tih strana prema matičnoj državi ili javnosti, književnoj i znanstvenoj javnosti, to će oni imati više informacija o nama i nadamo se da će na taj način te informacije dospjeti ne samo među uzak krug stručnjaka nego i u najširu javnost.

Biblioteka Nova Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj obogatila se četvrtom knjigom, uz dosadašnje: Iz hrvatske baštine u Mađarskoj, knjiga Ernesta Barića Rode, a jezik?, knjiga Janje Prodan Dijalogom kroz stoljeća. Sve su one doživjele niz priznanja struke, u prvom redu kroatistike u Hrvatskoj i šire.

Da. Možemo reći da je u tom smislu ta biblioteka uspješna, istina da nema tu jako puno knjiga, dakle dosada je, eto, tek četvrta knjiga, no već smo u pregovorima za sljedeću knjigu i opet u okviru suradnje između Subotice i nas ovdje u Pečuhu. Tako smo isplanirali da bi sljedeća knjiga u ovoj seriji bila knjiga Dinka Šokčevića. On bi također sakupio svoje dosada uglavnom u različitim časopisima objavljene tekstove vezane za povijest Hrvata u Mađarskoj, i to s osobitim naglaskom na problem Bunjevaca.

Osječko predstavljanje knjige „Izazovi – sabiranja, sumjeravanja, tumačenja“.

Na slici: autor Tomislav Žigmanov, promotorica i lektorica Tatjana Ileš, recenzentica Helena Sablić Tomić i urednik Stjepan Blažetin

Tomislav Žigmanov,

„Izazovi – sabiranja, sumjeravanja, tumačenja”

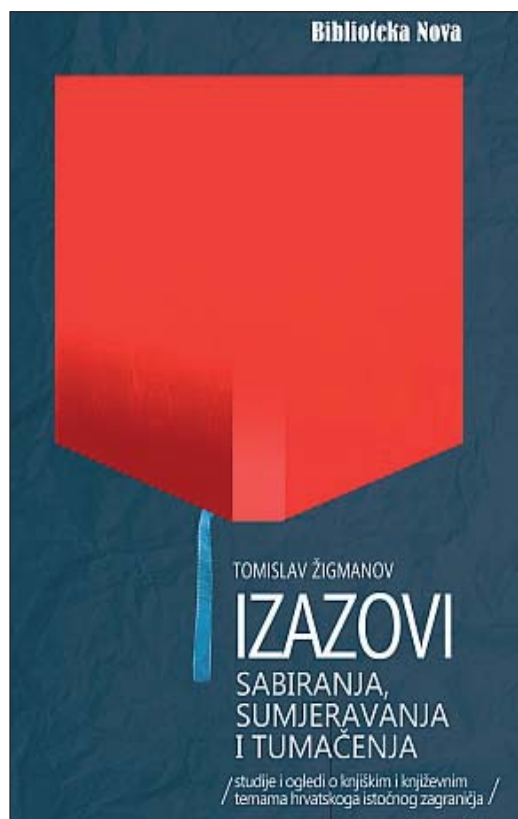
U Pečuhu je objavljena nova knjiga Tomislava Žigmanova „Izazovi – sabiranja, sumjeravanja, tumačenja: studije i ogledi o knjiškim i književnim temama hrvatskoga istočnoga zagranja”. Riječ je o zajedničkom nakladničkom projektu triju ustanova iz Mađarske, Hrvatske i Srbije: Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj iz Pečuha, Udruge Oksimoron iz Osijeka te Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice, a posljedica je višegodišnje plodne suradnje znanstvenika i kulturnih djelatnika iz hrvatske zajednice iz ova tri regionalna gradska središta triju država. Knjiga je objavljena u izdanju Biblioteka Nova pečuškoga Zavoda. Urednik je knjige mr. sc. Stjepan Blažetin, recenzenti prof. dr. sc. Vinko Brešić i prof. dr. sc. Helena Sablić Tomić, lektura je bila djelo Tatjane Ileš, korektura Katarine Čeliković, računalnu pripremu je uradio mr. sc. Ervin Čeliković, a dizajn naslovnice Darko Vuković.

Knjigu čine rukopisi – jedanaest studija i ogleda podijeljenih u tri poglavlja („Prinosi sabiranju”; „Prinosi sumjeravanjima”; „Izazovi tumačenja – književno-esejistički i filozofijski pristupi”) – nastali u posljednjih desetak godina i rezultat su autorova, razmjerno neprekinuta nastojanja na planu reflektiranja povijesti, procesa i događaja unutar kulturnoga prostora Hrvata u Vojvodini koji se, prije svega, odnose na fenomen knjige i književnosti. Knjiga ima 256 stranica, tiskana u nakladi od 300 primjeraka, a sadrži još i popis korištene literature, zatim bibliografske bilješke o tekstovima, kazalo imena, recenzije te bilješku o autoru.

Objavljene rasprave i ogledi pisani su za posve različite prigode – od akademskih predavanja do izlaganja na kulturnim priredbama. Različiti su im, kako je navedeno, bili i povodi i razlozi nastanka – od predstavljanja knjiga do sudjelovanja na znanstvenim skupovima. Smjeraju oni također na različite intencije – od tek osvješćivanja poznatoga do postizanja i istraživačkih novuma. Svrhe im također nisu jednake – od pokušaja sumjeravanja recentnoga književnog stvaralaštva do ocrtavanja programa eventualnih budućih kulturnih praksi. Različite su im i razine činjenične i znanstvene ostvarenosti – od fragmentarnih opisa jednostavnijih predmeta do korektne znanstvene elaboracije cijeloga fenomena. Ni stilovi pisanja nisu im isti – čita se i, recimo to tako, slobodniji esejistički pristup, ali i strogost u filozofijskim diskurzivnim paradigmatima.

„Pa ipak”, kako piše u Predgovoru ovoj knjizi Tomislav Žigmanov, „bez obzira na sve navedene različitosti, oni se u jednu dosljednu i samostalnu cjelinu razložno okupljaju svojom tematikom: riječ je o popudbinskim nanosima i ostacima te aktualnom stanju i procesima u knjiškim i književnim praksama zagrančnih Hrvata na Istoku – i svojom temeljnom svrhom: navedeno naslijeđe i njihove prilike u sadašnjosti potrebno je izlagati sabiranju, sumjeravanju i tumačenju sukladno uzusima i normama razvijenih kulturnih prostora te književnim i inim znanostima. Posljednje spomenuto, važno je istaknuti, posljedica je i velikih potreba aktualnoga trenutka –

u ovdašnjih Hrvata, naime svega toga uvelike izostaje: nijedno područje kulturne povijesti ni onoga što se događa u sadašnjosti još uvijek nije postalo objektom razvijenih i znanosti primjerenih oblika obradbe i, uopće,

refleksivnog zahvaćanja. Neki od razloga tomu i takvom stanju navedeni su u knjizi, no autor se s time nije mirio. U tom se smislu nastanak ove knjige može razumjeti i kao svojevrsno svjedočenje nepristajanja na postojeću zaostalost glede spomenutoga u kulturnom prostoru Hrvata u Vojvodini te kao autorova djelatna težnja ka kvalitetnim pomacima u autorecepciji vlastitoga nacionalno-manjinskog kulturnog prostora”, zaključuje Žigmanov.

„Prepoznata, usustavljena i osviještena zavičajna građa (od časopisa, molitvenika i drugih knjiga davne ili suvremene produkcije, preko bibliografija i leksikona, paradigmatskih pjesnika i prezasluznoga Balinta Vujkova, pa do morala u narodnim poslovicama i suodnosa narodne književnosti i Biblije te

recepcije suvremene hrvatske književnosti u Vojvodini) iz autorova čitanja progovara pomno konstruirana cjelina. Mjestimice znanstveno stroga i strukovno pedantna, a mjestimice esejistički, pa i lirski ponesena sama sobom, ta cjelina postaje živi proces koji ima ne samo svoje stupnjeve i tradiciju na koju se naslanja već i ime, kontekst i aktere. Ma koliko na prvi pogled eklektička, o ovoj se zbirci rasprava i ogleda može govoriti kao o serioznoj monografiji koja na visokoj razini registrira i problematizira aktualne kulturne, navlastito književne prakse ’zagrančnih Hrvata na Istoku’. Čini to u skladu s najmodernijim kritičkim instrumentarijem čime autor uspijeva u još jednoj svojoj, možda i ključnoj nakani, naime, ’da napokon ovo područje kulturne povijesti postane objektom razvijenih i znanosti primjerenih oblika obradbe i, uopće, refleksivnog zahvaćanja’”. (Iz recenzije prof. dr. sc. Vinka Brešića)

„Nova knjiga Tomislava Žigmanova ukazuje na koji način treba čitati hrvatsku književnost i izvan čvrstih, administrativnih granica Hrvatske. Vojvodina je kulturološki prostor u kojemu se prepoznaju areali hrvatske pismenosti u kojoj je moguće pronaći nacionalno-poetičke ambleme putem kojih ona može biti upisana u liniju kontinuiteta pripadnosti domicilnoj matrici. (...) Nakana Tomislava Žigmanova u ovoj knjizi je jasna. Uočiti, prezentirati, usustaviti, artikulirati, isprovocirati, uzburkati, objediniti, ali i nametnuti nužnost konstrukcije korpusa jedne tematsko-stilski specifične tekstovne produkcije pisane na razlikovnom jeziku (hrvatskom; bunjevačka ikavica) od onog dominantnog na prostoru Vojvodine. Čini to Žigmanov preciznim znanstvenim nervom kroz naočale jakoga pojedinaca koji se stručno, utemeljeno, informirano odredio svojim interpretativnim izborom hrvatskih baštinskih i prije svega suvremenih pisaca (npr. Mirko Kopunović, Ante Vukov, Milovan Miković, Vojislav Sekelj) iz Vojvodine prema nacionalnom književnom, jezičnom i kulturološkom korpusu. Ukazuje se na taj način kojim putem mogu krenuti istraživanja i analize lokalnog hrvatskog dijalekta i književnosti u specifičnom prostoru o kojemu se piše. Naznačava autor pri tome nužnost jasnijega usustavljanja kanona s objiju strana Dunava: one Vojvođanske i one Hrvatske. Upravo tako zacrtane koordinate postaju jedinim smjerom kojim se treba i može ići prema sustavnijoj kanonizaciji i prezentaciji hrvatske književnosti u Vojvodini. Ne radi se više o autorovom pionirskom pokušaju recepcijskog razmatranja i razumijevanja u odnosu na elaboriranje prostora već o njegovom artikuliranom prezentiranju manjinske književnosti spremne za ’ubacivanje’ u nacionalne Čitanke.” (Iz recenzije prof. dr. sc. Helene Sablić Tomić)

Ljubav prema rodu i domu ne poznaje granice ni milja

Tvrđnja koju čitate u naslovu ovoga kratkog napisa obistinila se u četvrtak, 30. kolovoza, u pečuškom Hrvatskom klubu Augusta Šenoae. Nakon dugog dopisivanja i dogovaranja, ovu je našu ustanovu posjetila Nada Pritišanac Matulich, aktivna članica hrvatskih udruga u Los Angelesu. Nije ona uvijek živjela u „Gradu anđela”, naime rođena je u Hrvatskoj, u Šaptinovcima, naselju udaljenom od Donjeg Miholjca, tj. od mađarske granice, tridesetak kilometara. Nada je puno godina bila tajnica KUD-a Jasen u tome mjestu, pa je surađivala s pečuškom hrvatskom zajednicom okupljenom oko Hrvatskoga kluba. Zahvaljujući upravo toj suradnji, Hrvati iz Pečuha i okolice redovito su sudjelovali šokačkom sijelu u Šaptinovcima, gdje su predstavili naš folklor i naše narodne nošnje.

– Ne mogu se zaboraviti te godine druženja, prijateljevanja – tvrdi gospođa Nada, a tako misli i Mišo Hepp, dugogodišnji voditelj Kluba, sada predsjednik Hrvatske državne samouprave. Nizale su se uspomene, spominjali uzajamni nastupi i gostovanja, ona je s radošću slušala razvitak organiziranosti Hrvata u Mađarskoj, uspjehe Državne samouprave, a domaćini su je pitali, kako se snalaze Hrvati u toj dalekoj zemlji, jesu li vjerni svome jeziku, svojoj domovini i svojoj vjeri. Doznali smo da je Nada Pritišanac Matulich članica Udruge svih katoličkih vjerskih zajednica u Los Angelesu, ovamo su umrežene sve narodnosti katoličke vjere toga grada, djelatna je u Hrvatskome katoličkom obiteljskom društvu pri Mary Star (Hrvatska crkva), pjeva u zboru te crkve, voditeljica je Hrvatske škole Mary Star, te radi na umrežavanju svih hrvatskih škola u Americi, Kanadi, Australiji, Europi i Južnoj Americi. Mnogo je i navesti. A kad stigne u svoj rodni kraj, u Slavoniju, nađe vremena za to da dođe i u Mađarsku, da posjeti stare prijatelje, obiđe gradove u koje je nekada često dolazila poslovno i privatno. Svojim radom opet pokazuje primjer i širi nauk. Odnese li te život na drugi kraj svijeta, ne zaboravlja svoje, i nemoj dopustiti drugima da svoje zaborave.

Milica Klaić Taradija

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava grada Budimpešte u HOŠIG-ovoj prostoriji (XIV, Kántorné sétány 1–3) organizira tečaj hrvatskoga jezika za Hrvate i prijatelje Hrvatske. Tečaj je za sudionike besplatan. Pozivaju se svi zainteresirani da za detaljnije informacije i poradi prijave neka se obrate Sandi Pentek na e-mail adresu: hr.sam.bp@gmail.com. Rok prijave: 19. listopada 2012. godine. Prvi sat bit će održan početkom studenoga 2012. godine.

Četarci u Lovretu

U organizaciji Crikvenoga tanača Gornjega Četara i mjesne Hrvatske samouprave, 15. septembra, u subotu, je već od trideset četarskih i nardanskih vjernikov otputovalo na skupno shodišće Gradišćanskih Hrvatov u Austriju, u Lovretu, k Žalosnoj Majki.

U Željeznu smo se malo prošetali na Glavnom trgu, pogledali katedralu Sv. Martina, hodočasnu crikvu na brigu i štacije. Zatim je put peljao dalje u Lovretu, kade je naše hodočasnike primio i pozdravio biškupski vikar za hrvatske posle Željezanske biškupije, kanonik Štefan Vukić. Svetu mašu je služio mladomašnik Marko Mogyorósi i oblikovala ju je koljnofska fara i njevi tamburaši. Poslije svete maše smo sudjelivali na lipom i ganutljivom ophodu sa svićami na trgu pred bazilikom. Po ophodu smo svi skupa izjačili završnu jačku *Zdrava Diva, Kraljice Hrvata*, a s blagoslovom mladomašnika, u duši počvršćeni, smo se ganuli domom.

Anica Poljak-Šaller
Foto: *Tivadar Cseri*

Trenutak za pjesmu

Monika Ptičar

Quinque Ecclesiae

Ovo je moje mjesto...
Mjesto koje čuvam
duboko u srcu.

Bijeli oblaci, lagan vjetric,
modro nebo.

Ispod njegovih temelja diše prošlost,
Prastara kamenja, preminuli preci,
Snažni zidovi prepuni tajni.

On me sluša, voli i tješi,
On ne traži ništa zauzvat...

Iznad temelja uzdižu se kuće...
U raspadu, nedavno otkrivene,
i one nanovo sagrađene.

Moj spasitelj,
Moj grad,
Moj dom... Pečuh.

Naokolo rasuti
Stoje preživjeli svjedoci,
Tih, ponosni i vječni.

U samom njegovom srcu,
Sastaju se svjetovi,
Rađaju se prijateljstva i ljubavi.

Grad u kojem leži
Jedan davno izgubljen dom,
Jedna kuća, nova obitelj.

Shodišće Bizonjcev pri Kapeli trih hrastov

Štatu Putujuće Celjanske Marije je lani boravila kod Bizonjcev, odonda se je jedna oduševljena ekipa jur po drugi put ganula piše u Štajersko, a ljetos po četrdesetimi ljeti vjerojatno je obnovila i jednu lipu staru tradiciju sa shodišćem do Kapele trih hrastov.

Bizonjski hodočasnici u 1950-imi ljeti

Kako je za naš tajednik povidao Bizonjac Balaž Martinšić, 16. septembra, u nedilju napodne, su se jedinaestimi otpravili na put od mjesne crikve, s blagoslovom hrvatskoga farnika u mirovini, Jožefa Drobilića. Kapela trih hrastov je samo 12 km od Bizonje, u lozi med Starim Gradom i Črnom lozom. Tri hrasti, po ki nosi kapela ime, još i dandanas se moru najti iako je med njimi jedan jur čisto osušen. Kapela je sazidana 1890. ljeta u čast prikazanja Blažene Divice Marije na ovom mjestu u 18. stoljeću. Po legendi, jednom se je običnomu seljaku prikazala Gospa, pokidob je ta u lozi hodio piše i napadali su ga vuki. Divica Marija se je skazala na hrastu, pokazajući človiiku put iz nevolje. Tako se kaže da se je skazala Žalosna Divica Marija na hrastu, u ruka je pak imala mrtvo tijelo svojega sina Jezuš a i zato se hodočasti k ovoj kapeli tajedan dan kasnije za svetačnošću Žalosne Bogorodice.

Pri kapeli je skupadošlo već od 250 vjernikov

Kapela trih hrastov pripada starogradskoj fari, ali za nju se brine jur trideset ljet dugo teta Ana Schmidt, rođena Bizonjka ka se je udala u Stari Grad, i nje familija. Dotične nedilje u 15 uri se je začela sveta maša, u celebriranju starogradskoga dušobrižnika Józsefa Nagya. Bizonjski vjerniki skupa s drugimi katoličani iz okolišnih sel jur već od dvisto ljet poznavaju, poštuju i posjećuju ovo hodočasno mjesto u čast Blažene Divice Marije. Iz Bizonje blizu četrdeset ljet nigdor se nije ufao piše napravi-

Dio hodočasnikov

ti ov put, ali ljetos zvana oduševljenih pišakov, došlo je na shodišće mnogo vjernikov i na biciklu i auti.

Za svečanom mašom mala bizonjska grupa i do doma je piše napravila put i srično, u vjeri pojačani, prikdali su dio svete maše onim vjernikom, a posebno betežnikom, ki su doma ostali, ali u misli su rado odsprohodili svoje putnike.

-Tiho-

Foto: Balaž Martinšić

PRISIKA – Farska općina Prisike uspješno se je nitala u projektu Europske unije ter Ugarske vlade i na obnovljenje mjesne crikve je dobila 17 milijun 161 jezero Ft. Restauracija je započeta u misecu marcijušu, a čuda su pomagali dobrovoljno i mjesni stanovnici. Do svečane predaje obnovljene hiže Božje će dojt 14. oktobra, u nedilju, u okviru svete maše, s početkom u deset uri. Obnovljenu crikvu blagoslavlja jurski biskup, dr. Lajos Pápai.

Bogatstvo...

Obitelj Pijuković iz Aljmaša, 1908. godina

Obnovljeni križi u Petrovom Selu

Obnavljanje Amerikanskoga križa pri autobusnoj stanici u Dolnjem kraju Petrovoga Sela i veliki skupni križ za sve pokojne Petrovišćane u mjesnom cintiru, zdavno je jur gnjavilo misli dužnosnikov. Ovi križi pod vedrim nebom jur od početka 1900. ljeta se suprotstavljaju vremenjskim neprilikam, godini, vjetru, zimi i suncu ter pravoda nosu i rane na svojem tijelu. Predsjednik farske općine Petrovoga Sela, Imre Filipović i petrovski farnik Tamás Várhelyi su pred kratkim zeli u ruke obnovu ter pozvali su iz Veresegyháze restauratora Pétera Módia i njegove pomoćnike da se začme djelo. Majstor se je zeo za počišćenje, kemijsku izolaciju i restauraciju dotičnih križov od temelja, a on je već pred par ljet djelao i na Bojnom spomeniku pred kapelom Sv. Štefana,

Amerikanski križ je obnovio restaurator Péter Módia i njegova ekipa

Sada je zadaća bila majstora da po najzvojnijem formatu obnovi ove pilje. Specijalna djela su započeta jur u misecu juliju sa čišćenjem, kemijskim pojačanjem materijala i na kraju s restauriranjem po detalji. Križi su sada jur obnovljeni, a stroški su bili oko 800 000 Ft. Iako petroviska fara znatni dio strošak pokriva, na petrovskoj bučuri prilikom svečane maše i sami vjernici su mogli dobrovoljnima darati potpomagati obnavljanje ovih sakralnih spomenikov. Sama okolica križev takaj će se polipšati s ladicami za kitice.

-Tiho-

Križ u cintiru

Obnovljeni undanski pilji

Feri Farkaš, skrbitelj renoviranih kipov

Pišaki, biciklisti na undanski poljski puti većkrat su se mogli streti s Ferijem Farkašom, ki je uz put još u stara vrimena postavljene i dosad već zanemarene križe kefao, krocao i farbao. Slamna krljača ga je branila od sunca, kada sam ga u djelu pretekla kod Kapovičevoga križa.

Pri obnavljanju Kapovičevoga križa

– Na internetu sam štao mogućnost za financijsko podupiranje obnove piljov i križov i napravio sam svu dokumentaciju još 2004. ljeta. Kao privatnik nisam mogao prošnju poslati. Na pomoć mi je došla undanska samouprava i selo je dostalo 500 000 Ft za renoviranje pilja Sv. Trojstva pred crkvom i kipa kuge pred cimitorom. To je najstariji pilj u selu iz 1670. ljeta –

mi je povidao od početka dobrovoljni undanski „restaurator“ Feri Farkaš, ter je nastavio: – Usput sam iskao i povijest ovih sakralnih vridnosti i sve veću sam volju dostao da se skrbim i za druge križe.

Restauraciju Marijanskoga pilja, na kraju Glavne ulice, financijski je podupirao undanski Austrijanac, Horst Maria Doppler s 150 000 Ft. Obnovu je udjelala firma Oszlanczi iz Šoprona. Doznala sam to od mojega sugovornika ki je dalje povidao: – Joškin križ, na putu k Čardi sam već sam začeo čistiti. Od 1956. ljeta ov križ je nastao „ranjen“ od striljanja katanov ki su nedaleko u kasarni i okolo granice vršili svoj posao. Da se falinge pilja od 1956-ljetne revolucije nisu popravile to je ostalo ujedno i kot spominak na onu dob. U „Iren majoru“ postavljen križ, iz japnenoga kamena, obnovio sam isto od svoje volje i moći. Kada su me braća Jambrić, negdašnji Undanci, poiskali da im pomazem napraviti kapelu Sv. Martina, zeo sam se za organiziranje i peljanje poslov. Svoj trud i poteškoće pozabim, kada vidim kako postanu putniki na minutu uz nju da joj se raduju ili molu na kratki. Sada djelam na Kapovičevom križu. Uz njega pelja pišački put iz Mjenova do Unde. Lipo će biti putnikom počinuti ovde u hladu loznih stabalj i pogladiti s očima ov spomen križ pokojnoga sina Magde Kapovič.

Odakle ima 79-ljetni Feri Farkaš, inženjer u mirovini, volje, energije i znanja za svoj hobi posao? To je od sebe razumljivo, jer je veliki ljubitelj i poštovatelj svoje Unde, svenek pripravan pomoći rodnomu selu.

Marija Fülöp-Huljev

Dio spomen-pilja na kugu iz 1670. ljeta pred i po restauraciji

Dan sela, ujedno i Hrvatski dan u Martincima

Tradicionalni Dan sela u Martincima, ove je godine prvi put organiziran u suradnji tamošnje Seoske i Hrvatske samouprave. Kako kažu načelnik sela Levente Varnai i predsjednica Hrvatske samouprave Đurđa Gregeš Sigečan, u selu 90% stanovnika čine Hrvati, pa se i jedna i druga samouprava trebaju brinuti za sve stanovništvo sela te je i prirodno da zajednički organiziraju programe koji su uglavnom hrvatskoga sadržaja. A tako se usredotoče i snage potrebne za organizaciju.

Obadvoje ocjenjuju kako je suradnja Seoske i Hrvatske samouprave na zavidnoj razini. Pokazao je to očigledno i ovogodišnji Hrvatski dan sela. Od ranih jutarnjih sati na prostoru ispred seoskog doma kulture i športske dvorane bili su postavljeni stolovi, pripremilo se natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša za

prijavljene družine, za sve one koji su se toga dana željeli družiti i porazgovarati. Organizatori, djelatnici mjesnoga samoupravnog ureda, zastupnici brinuli su se kako se i najmlađi Martinčani ne bi dosađivali. Bilo je svega, od nizanja bisera, crtanja na asfaltu, seoske olimpijade, skakanja na trambulinu, biciklijade... Dijelio se besplatan langoš, kuhani kukuruz... U tri velika kotla kuhao se gulaš od graha i paprikaš od divlje svinje, za sve stanovnike sela. Nitko tko je navratio nije ostao gladan. I nisu se toga dana družili tek Martinčani jedni s drugima, navratili su prijatelji izdaleka, ali i iz obližnjih sela, raseljeni Martinčani. Tako da su organizatori već sada kazali kako će, ako im prilike to dopuste, dogodine organizirati i Dan raseljenih Martinčana. Kako nam kaže voditeljica Ženskoga pjevačkog zbora „Korjeni” Kristina Gregeš Pandur, članice zbora kuhale su zajedno s družinom Hrvatske samouprave riblji paprikaš. Za uspjeh, a njihov je paprikaš postigao naj-

kažu nam kuharice i kuhari ponosni na rezultate, a najponosnija je pobjednička družina jer nije bilo lako pobijediti između tolikih družina koje su se toga dana natjecale. U kasnim poslijepodnevima u mjesnoj crkvi misu na hrvatskom jeziku služio je martinčaki župnik Ilija Čuzdi. Nakon mise na otvorenoj pozornici započeo je kulturni program kroz koji je okupljene vodila urednica Hrvatske kronike, i radijskih emisija na hrvatskom jeziku pri MTV-u, javnom servisu Mađarske, rodnom Martinčanka Renata Balatinac. U publici je bila generalna konzulica Ljiljana Pancirov, vaša urednica Branka Pavić Blažetin, te mnogobrojni drugi gosti, među njima i ravnatelj pečuške Hrvatske škole, rodnom Martinčanin Gabor Győrvári. Svojim nastupom oduševili su učenici mjesne osnov-

Kozarci u Mariji Bistrici

Kozarska je Hrvatska samouprava za 8. rujna organizirala hodočašće u Mariju Bistricu. Na izletu je sudjelovala 31 osoba. Unatoč dugačkom putu, nismo ni primijetili kako brzo prolazi vrijeme. U autobusu smo pjevali marijanske pjesme i molili se.

Lijepa crkva i priroda jako nas je zadivila i nudila svakome spokojnost. Uspjeli smo sudjelovati na dvije mise i na Križnom putu, gdje su se naši vjernici mogli moliti. Svatko je u duši osjećao blaženstvo i s velikim smo doživljajima stigli kući.

Članovi kozarske Hrvatske samouprave

bolje ocjene, treba dobro znati izabrati ribu, najbolje je ako je ima više vrsta, i krupnije i sitnije, a potrebna je i dobra paprika kao neizostavan dio dobrog ribljeg paprikaša, naravno, kako su Martinčani kuhali s martinčakom paprikom,

ne škole koje je za nastup pripremila nastavnica Marta Ronta Horvat. Oni su pokazali svoje pjevačko i plesno umijeće. Uz njih nastupili su folklorasi lukoviškog KUD-a Drava sa svojim izvrsnim orkestrom te Ženski pjevački zbor „Korjeni”. Prave zvijezde večeri bili su Podravski mužikaši iz Pitomače. Publika je uživala iako je večer bila prohladna. Nije to spriječilo nikoga da zabava uz Orkestar Podravku potraje do „ranih” jutarnjih sati.

Branka Pavić Blažetin

PRISIKA – U organizaciji Dobrovoljnoga ognjogasnoga društva u Prisiki, svi zainteresirani mlađi i stariji se pozivaju na trgadbenu povorku 6. oktobra, u subotu, u ovo sridnjegradišćansko selo. Povorka i mulatovanje se gane od Kulturnoga doma u 14 uri.

BIZONJA – Tamburaši najsjevnijega gradišćanskoga naselja 6. oktobra, u subotu, početo od 21 uri držu svoj rođendanski party u mjesnom restoranu Hrvatski raj. Ako bude dobro vreme, fešta se začme jur otpodne na dvoru Kulturnoga doma. Svirajući ovoga sela pred desetimi ljeti su stupili u red gradišćanskih sviračev, pod peljanjem Oršolje Ambruš i jur duglje vrime sviraju u istom sastavu na seoski ter hrvatski priredba unutar Gradišća, štoveć i izvan zemalj, u Slovačkoj, Austriji i Hrvatskoj. Svečevanju, na kom će svirati prijatelji Štrabanci iz Koljnofa, s dobrimi željami će se pridružiti i stari ter dragi prijatelji u jednoj manjoj delegaciji iz partnerske općine Šenkovca, na čelu s predsjednikom Mjesnog odbora Renatom Turkom.

TRAJŠTOF – Znanstveni institut Gradišćanskih Hrvatov poziva 9. oktobra, utorak, u 19 uri u Socijalnom centru Trajštofa (Flugplatzstrasse 8), na predavanje prof. Alojza Jembriha iz Zagreba, pod naslovom „Horvaczko Evangyelye (1732.) uzor jezične norme“. Potom ZIGH poziva na mali bife.

MOHAČ – KUD „Zora“ priređuje redovitu mjesečnu plesačnicu koja će se održati 5. listopada u Domu „Dunav“ u Mohaču (Duna Irodaház, Ulica Szabadság 4–6), s početkom u 20 sati. Plesačnicu vodi Stipan Daražac, svira Orkestar „Poklade“.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava grada Budimpešte i ove godine priređuje Teniski kup, koji će se održati u subotu, 13. listopada, s početkom u 10 sati, na teniskom terenu Pillangó Park (Budimpešta XIV, Ul. Róna 25). Prigoda je to za još jedno rekreativno druženje Hrvata u Budimpešti, pa i šire.

FICEHAZ – U organizaciji Hrvatske samouprave toga mjesta, mještani su 15. rujna hodočastili u Mariju Bisticu. Skupina od četrdeset osoba sudjelovala je na misnom slavlju u svetištu, a zatim je posjetila Jalžabetsko vinogorje, gdje se upoznala s podrumima i njihovim tradicionalnim vinima.

BUDIMPEŠTA – U siječnju 2013. godine održava se prvi krug, pismeni dio Državnog natjecanja srednjoškolaca iz hrvatskoga jezika i književnosti. Rok je prijave na narečeno nadmetanje 21. rujna. Na natjecanje iz pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže prijavilo se pet, a iz budimpeštanske hrvatske gimnazije osam gimnazijalaca.

Baranjaši, smjer je Rumunjska!

Istina je, ovoga smo ljeta posjetili Rumunjsku. Iz cjelokupne skupine falilo je nekoliko članova, ipak smo krenuli 8. kolovoza. Naravno, već je i putovanje proteklo u dobrom raspoloženju.

Stigli smo u kasno poslijepodne u Temišvar gdje smo zauzeli svoj smještaj. Toga je dana za svakoga bio slobodan program, neki su otišli u šetnju, pogledali grad, sjeli u restoran ili negdje popili pivo. Umorniji su ostali na smještaju, kartali se i navijali našima na Olimpijadi. Sutradan u 9 sati, s obnovljenim snagama, više-manje odmoredni krenuli smo dalje. Uvečer smo stigli u mjesto Pitesti, gdje se održavao festival. Mjesto se nalazi 120 kilometara od Bukurešta. Upočetku smo bili malo razočarani, naime kada smo stigli do odredišta, rekoše nam da su predstavnici drugih zemalja već stigli, stoga ćemo mi i Poljaci biti smješteni u drugom hotelu. Znači odveli su nas drugamo, no čim smo ugledali naš novi smještaj, odmah smo se razvedrili. Tijekom cijeloga tjedna mogli smo uživati u uslugama hotela s četiri zvjezdice. Raspored dana zapravo je bio podjednak. Doručkovali smo ujutro i do podne smo bili slobodni. Tada smo bili ili na velnesu ili u fitnessu. Neki su odšetali i u grad. Poslije ručka je započelo spremanje na nastup i u 4–5 sati smo krenuli

na mjesto priredbe. Prvog smo dana nastupali u Pitestiu prigodom otvaranja festivala, a zatim smo svaki dan nastupali u drugom gradu. Nakon kratke povorke svaka država se predstavila svojim programom. I ovom smo prigodom mogli vidjeti mnoštvo zanimljivih izvodača. Među gostima je bilo skupina i iz Tajvana, Italije, Gruzije, Srbije, Poljske, odnosno na svakom je mjestu nastupala mjesna rumunjska kulturna udruga. Prvoga su se dana pridružili čak i turski plesači. Nakon nastupa, u pojedinim smo gradovima uvijek dobili večeru gdje nas je čekala živa glazba i mogli smo provoditi cijelu večer s članovima folklornih skupina iz raznih zemalja. Zatvaranje festivala je bilo u Pitestiu, gdje smo opet nastupili. Posljednje večeri, iskoristivši priliku, održali smo jednu dobru zabavu, svirali, pjevali i s ostalim sudionicima festivala. Drugi dan, nakon brzog i obilnog doručka krenuli smo kući i uvečer smo stigli u Pečuh.

S mnogo zanimljivih uspomena i iskustava zaključili smo i ovogodišnju ljetnu turneju.

Dalma Kovačević

Susret ustanova uključenih u projekt IPR

Zadnji glavni događaj projekta IPR-Ernyő održao se u lukoviškoj osnovnoj školi u lipnju ove godine. U taj su projekt uključene sve ustanove Barčanske mikroregije sa svojih stotinu pedagoga koji su podijeljeni u 21 radionicu. Radionice prosječno svakog drugog mjeseca održe svoj aktualan stručni susret, a lukoviška škola pod vodstvom ravnateljice Nore Kečkeš-Varga odgovorna je za radionicu nacionalnih i manjinskih odnosa. U tu su radionicu do sada bili pozvani poznati predavači: Jozo Solga koji je predstavio suvremeno stanje nastave na hrvatskom jeziku u Mađarskoj; Anna Orsós iz Sveučilišta u Pečuhu govorila je o aktualnim pitanjima nastave na beaškom i lovarskom jeziku u našoj zemlji; Eva Rippel-Domokoš iz Barče predstavila je aktualnu problematiku u vezi s nastavom na njemačkome, a jedna je radionica bila održana u Muzeju „Drava” i u barčanskoj gradskoj knjižnici. Prema ugovoru tog projekta, svaka tzv. bazična škola mora organizirati susret suradničkih ustanova, pa se aktualni susret 13. lipnja održao u Lukovišću. Vodstvo škole odlučilo se za predstavljanje umjetničke nastave u školi. Prvu radionicu

vodio je nastavnik likovne kulture daranjske škole, ujedno i stručni ravnatelj cijeloga projekta József Radics. Likovna radionica djeluje u lukoviškoj školi pod pokroviteljstvom širom Mađarske poznate umjetničke škole „Taltoš”. U drugoj radionici djeca su predstavila svoje koreografije s nastavnicom Biserkom Brantner-Kolarić i njezinom kćerju Gretom iz Dinamyc Dancea. U trećoj se radionici predstavio tamburaški orkestar škole pod vodstvom nastavnika iz Starina Tibora Kedveša, a u četvrtoj plesna skupina s koreografijama profesora Đure Jeranta iz Pečuha. U petoj radionici, pod nazivom „Vješte ruke”, s nastavnicom Anicom Popović-Biczak djeca su pokazala izradbu različitih nakita u poslijepodnevnom boravku tijekom školske godine. Na susretu su bili nazočni svi voditelji i mnogobrojni nastavnici uključenih ustanova iz Izvara, Barče, Daranja i drugih mjesta iz južnošomođske regije. Sva događanja oko projekta zabilježile su mjesečne novine za odrasle i posebno za djecu, a o cijelom se projektu možete informirati na web-stranici www.ipernyo.hu.

Tomislav Bunjevac

MALA STRANICA

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fičehaza

Kata Győri

Srednjoškolka Kata Győri 2011. g. bila je pobjednica Đačke olimpijade na 100 m prsnog plivanja u „B” kategoriji, 2012. osvojila je drugo mjesto na istoj daljini i na štafeti 4 x 50 m u slobodnome stilu. To su samo rezultati kojima se najviše ponosi. Osim toga još ima hrpu medalja s mikroregijskih, županijskih, državnih natjecanja i, naravno, s natjecanja u Hrvatskoj. Sve su to jako lijepi rezultati, ali za njih je potrebno jako mnogo raditi. Već u trećoj godini roditelji su je upisali u školu plivanja na bazenu u Suloku. Kad je u Barči otvoren novi bazen i osnovan plivački klub, i ona se učlanila (2007). Brzo se našla među natjecateljima. To znači da je imala četiri treninga tjedno, ali kadšto i po 5–6. Jedan trening pak obično traje dva sata.

Osim što ima lijepe rezultate iz plivanja, može se ponositi i odličnom svjedodžbom, a nađe još i vremena za učenje hrvatskoga jezika koji uči radi tate, on je naime iz Martinaca, Ivo Győri.

Kata Győri pohađa 10. razred u barčanskoj srednjoj školi „Dráva Völgye”. Plivanjem se želi baviti i nadalje, ali sada treba smanjiti treninge na tjedno tri jer se treba više posvetiti učenju.

Naravno, plivanje će biti prisutno i nadalje u njezinu životu, makar i rekreativno.

Anica Popović-Biczak

Kata Győri s ocem

Otvoreno učilište Béle Hamvasa
i Pučko učilište u Bati

Predavanja o Hrvatima i Srbima u Mađarskoj

„Mnogobojna kultura
u Karpatskom bazenu – Susreti
kultura u Bati”

U okviru Otvorenog učilišta Béle Hamvasa i programa Pučkog učilišta, za prvo polugodište 2012. godine pod naslovom Mnogobojna kultura u karpatskom bazenu – Susreti kultura u Bati (Százhalombatta) tijekom jeseni u tamošnjoj Gradskoj knjižnici (Trg Svetoga Stjepana br. 5) priređuje se niz znanstvenih predavanja posvećenih povijesti i kulturi pojedinih narodnosti u Mađarskoj. U prvom polugodištu predstaviti će se hrvatska i srpska narodnost, a u nastavku godine rumunjska i grčka. Tako je 20. rujna prvo izlaganje pod naslovom Srbi u Mađarskoj – od početaka do danas održao dr. Danilo Urošević. Sljedeće predavanje održat će se 10. listopada, s početkom u 18 sati, na temu povijest srpske književnosti – predavanje knjige, glazbe, kazališta s filmskim ilustracijama. Gosti: Pero Milošević, autor knjige, sudjeluju klavirist Mirko Milošević, glumac i tango-harmonikaš Milan Rus, glumci Zorica Jurković i Tibor Ember. Zatim slijede predavanja o Hrvatima u Mađarskoj. Dr. Ladislav Heka, profesor Pravnog fakulteta Sveučilišta u Segedinu, 25. listopada, s početkom u 18 sati, održat će izlaganje s naslovom Osam stoljeća hrvatsko-mađarske državne zajednice. Slijedi, 15. studenog u 18 sati, izlaganje dr. Stjepana Blažetina, sveučilišnog adjunkta Hrvatske katedre na Sveučilištu u Pečuhu, o književnosti Hrvata u Mađarskoj.

PEČUH – KUD Tanac iz Pečuha 14. listopada gostuje u Voćinu-Trnjanima na poziv tamošnjega KUD-a Lovor. Mjesto Trnjani nalazi se desetak kilometara istočno od Slavenskoga Broda. KUD Lovor iz Trnjana osnovan je 1928. godine, pod imenom „Sokol“, tada jedine kulturno-prosvjetne organizacije koja se zalagala za očuvanje starinske seljačke baštine, i tradicijske kulture uopće. Godine 2003. ova udruga nakon stanke u radu od punih 12 godina, ponovno okuplja svoje članove, i sada je jedna od boljih skupina na brodskom području. Obnavljaju narodne nošnje u vlastitoj radionici, njeguje isključivo izvorni folklor. Sudjeluju na svim važnijim smotrama, ima izvrsnu mušku i žensku pjevačku skupinu.

Međunarodni malonogometni turnir u Baji

Hrvatski nogometni kup Bačke 2012

U organizaciji mjesnih hrvatskih malonogometnih amatera, 22. rujna u Baji je priređen međunarodni malonogometni turnir za Hrvatski nogometni kup Bačke 2012. godine. Turnir je upriličen na gradskim športskim terenima u Ulici Pála Vasvária, na umjetnom travnjaku Športske dvorane „Istvána Bencea”, a ostvaren s potporom Hrvatske samouprave grada Baje, Hrvatske državne samouprave, te Bajske nogometne športske udruge. Tako su sa strane bajske malonogometnih amatera uspješnoj organizaciji pridonijeli članovi bajske momčadi Živko Prodan, zatim Lajos Búcsú, predsjednik Bajske nogometne športske udruge, te Mate Zomborčević, bivši nogometaš, danas stručni trener podmlatka.

Iako je u zadnji tren došlo do promjena u sastavu i broju sudionika, jer su sudjelovanje otkazali pozvani gosti iz Subotice i Budimpešte, malonogometni turnir održan je uza sudjelovanje četiriju momča-

ko sa svakim. Susreti su protekli u prijateljskom ozračju i športskoj igri. Iako se nakon drugoga kola učinilo kako će Osječani uvjerljivo osvojiti turnir za Kup Bačke, u posljednjem kolu doživjeli su prvi poraz upravo od domaće momčadi Baje I, koja je od

samog početka utakmice bila svežija, koncentriranija i razigranija, te pobijedila 2 : 1. Bila je to nesuđena završnica, najneizvjesniji, ali i najčvršći susret. Ipak do kraja je sve bilo otvoreno, barem matematički, jer su pobjedom Baje II, i to posve s jednakim rezultatom 7 : 1 ostale tri momčadi

di, gostiju iz Osijeka i Dušnoka, a uz domaćina Baju uskočila je još jedna bajska momčad pod nazivom Baja II.

Okupljene je uime domaćina pozdravio Mate Zomborčević, stručni organizator turnira, naglašujući kako se hrvatski malonogometni turnir svake godine priređuje u drugom naselju, a ove je godine domaćin Baja. Nakon njega sudionike je pozdravila predsjednica Hrvatske samouprave grada Baje Angela Šokac Marković, koja je ujedno i otvorila turnir. Poželjela je svima ugodan dan i boravak u Baji te uspješno natjecanje, u nadi da će se ovakvi prijateljski susreti nastaviti.

Nakon ždrijeba, odigrano je šest susreta, dva puta po dvadeset minuta, po načelu svat-

pobjedivale jednu drugu u krug, te natjecanje završile sa po dvije pobjede i jednim porazom, pa osvojile po šest bodova. Odlučivala je gol-razlika, prema kojoj je konačni poredak bio: 1) Osijek 6 bodova, uz gol-razliku 18 : 8, 2) Dušnok 6 b, gr. 17 : 12, 3) Baja I 6 b, gr. 10 : 7 i Baja II 0 b, gr. 3 : 21. Uostalom, rezultati odigranih susreta bili su ovi: Baja

II–Osijek 1 : 7, Dušnok–Baja I 5 : 1, Osijek–Dušnok 10 : 5, Baja I–Baja II 7 : 1, Dušnok–Baja II 7 : 1.

Kako nam tim povodom reče Angela Šokac Marković, hrvatski malonogometni turnir planirali su još lani u listopadu, ali zbog dvorane koja je bez grijanja, on je odgođen za ovu godinu. „Budući da Dušnok nije uspio organizirati sredinom rujna već tradicionalni hrvatski malonogometni turnir, onda smo uskočili da bismo nadoknadili ono što je lani neostvareno. Naime bajski su nogometaši već više puta gostovali i u Budimpešti, Dušnok, Osijeku, a ove godine i u Mišljenu, pa je bio na nama red da se odužimo svima koji su nas do sada ugodili. Posebno je zadovoljstvo što su se naši povezali i s Osijekom jer bajaska momčad sastavljena je od pripadnika hrvatske zajednice, a uz nogomet se može i družiti, te vježbati materinski hrvatski jezik.”

„Naša hrvatska ekipa u Baji u ovom sastavu zajedno igra već dvije godine, a budući da smo međuvremeno redovito gostovali u Budimpešti, Dušnok, Osijeku, pa i Mišljenu, s potporom Hrvatske samouprave grada Baje odlučili smo uzvratiti gostoprimstvo” – reče nam isto i jedan od članova bajske hrvatske momčadi i organizatora Živko Prodan. Kako dodaje, bajaska je momčad sastavljena od bunjevačkih i šokačkih Hrvata podrijetlom iz Kačmara i Santova. A zbog čega veterani? Mladih, kako nam sjetno reče, nažalost, već gotovo nema, a oni koji još igraju nogo-

met, to su naraštaji u četrdesetim i pedesetim godinama. „Nastojat ćemo i dalje negovati postojeće veze, ali i tražiti nove. Stoga će turnira u Baji najvjerojatnije biti i dogodine. A kao i uvijek, i danas najzanimljivije uz nogomet jest treće poluvrijeme, vrijeme druženja, razgovora i sklapanja novih prijateljstava.»

„MNK Ezop Antikvarijat iz Osijeka prvi put je gostovao u Baji, a suradnja s Bajom ostvarena je posredstvom Marija Berečića, nekadašnjeg lektora hrvatskoga jezika na Visokoj školi u Baji, danas ravnatelja Osnovne škole Franje Krežme u Osijeku. Lani su Bajci sudjelovali na Međunarodnome nogometnom turniru u Osijeku, stoga je ovo bilo uzvratno gostovanje” – reče nam ukratko Zvonko Horvat, voditelj osječke momčadi, te dodaje: „Suradnja s Harkanjem, odnosno Pečuhom postoji već otprije, a sada se ona proširuje i na Baju, pa i Suboticu. Bitno je druženje i športski duh, dakako, i suradnja s Hrvatima u Baji i Mađarskoj. Za korak smo bolji od ostalih s obzirom da mi igramo ligu, pa smo i uhodaniji, s boljom kondicijom – zaključio je g. Horvat uoči posljednjeg susreta, završnice bez završnice.

Druženje je nastavljeno u prostorijama Udruge HKC „Bunjevačka čitaonica” gdje je upriličeno i svečano proglašenje rezultata, te dodjela pehara koje je pobjednicima uručio Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj. Pobjednički pehar uime gostiju

iz Osijeka preuzeo je voditelj momčadi Zvonko Horvat. Za najboljega strijelca proglašen je Balaž Turčik (Dušnok), a za najboljeg vratara Zsolt Görög (Baja II). Nakon toga druženje je završeno zajedničkom večerom, a uz bački svinjski paprikaš našla se i dobra kapljica domaće rakije i vina, pa je raspoloženje potrajalo do večernjih sati.

Tekst i slika: S. B.

KOLJNOF – Na jednotajedni školski pohod će u gradišćansko naselje dospiti 11 dice i četire učiteljice iz Osnovne škole Čavle-Jelenje 15. oktobra, u pondiljak. Po riči koljnofske školske direktorice Agice Sarközi, školari 6. razreda će biti smješćeni kod familijov, od kih su dica bila početkom ljeta na sličnom gostovanju u Hrvatskoj. Razrednica 6. razreda u Koljnofu, Letti Tauber, učiteljica hrvatskoga jezika Katica Mohoš-Arato i Koljnofka, Marijana Pajrić su zadužene za cjelotajedni program gostov, u kom su svaki dan tri školske ure ter mnogo zanimljivih i sadržajnih točkov kot skupni tanac, upoznavanje sa selom Koljnofom, izlet u Beč, sudjelovanje na spomen-danu Mihovila Nakovića i naticanju za gradišćanske školare u lipom govoru, posjet šopronskoj fabriki čokolade, izlet u Cenki ter druženje i karaoke. Pedagogi ter zastupniki Čakavskih katedrov ki su zapravo na put stavili ovu suradnju, od ovoga projekta očekuju prvenstveno poboljšanje jezičnoga znanja koljnofskih učenikov i sklapanje novih prijateljstava.

BIZONJA, DONJA DUBRAVA – Na poziv partnerske škole iz Donje Dubrave, 11. oktobra, u četvrtak, velika školska delegacija putuje iz Bizonje u Hrvatsku. U trodnevnom pohodu će sudjelovati 25 bizonjskih učenikov, od 3. do 8. razreda, u pratnji učiteljic hrvatskoga jezika. Kako nam je rekla Ana Singer, koordinatorica ovoga gostovanja Dvojezične škole iz Bizonje, ovo partnerstvo s Osnovnom školom Donja Dubrava dura jur 18 ljet dugo. Prvi dan boravka je svenek svečani skupni program, u kom nastupaju domaći izvođači i gosti, a potom je za odraščene stručni dogovor i druženje. Drugi dan je posvećen izletu, a zadnji dan u domaćem okruženju je predvidjena skupna sveta maša, objed i zbogomdavanje.

ŠOPRON – U okviru Šopronske regionalne znanstvene djelaonice 16. oktobra, utorak, na Zapadnougarskom sveučilišću u šopronskoj auli zgrade ekonomskoga fakulteta (Ulica Erzsébet 9) se priredjuje Hrvatsko-ugarski dan s predavanji. Prvi referat je od 15 uri, dr. Franjo Pajrić, predsjednik Hrvatske samouprave Šoprona, ki će govoriti o Hrvati u Ugarskoj i o Ugri u Hrvatskoj. Tünde Minorics, etnografkinja, ovom prilikom nas poziva na izložbu ter turističku prezentaciju. Od 17 uri će Silvija Malnar, u zastupničtvu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, predstaviti hrvatsko-ugarske kontakte, a dr. Béla Bokor, predsjednik Kuratorija Zaklade za Ugre izvan granic, referirat će o kulturni i područni dodiri Baranjskog trokuta i Slavonije. Predavanja će pratiti kušanje hrvatskih specijalitov u pratnji hrvatskih melodijov.

Na dva kotača po Podravini

Hrvatska samouprava sela Lukovišća 1. rujna priredila je regionalno natjecanje u vožnji bicikla po podravskim naseljima. Smjer biciklističke rute bio je Lukovišće–Fok–Martinci–Brlobaš–NovoSelo–Potonja–Lukovišće.

Prijavilo se podosta natjecatelja, međutim mnogi su se uplašili kiše ili udaljenosti od 31 kilometar.

U devet sati je krenuo 21 hrabar natjecatelj. Unatoč kiši hrabro su se vozili k cilju. Najmlađi biciklist imao je svega četiri godine, a najstariji 41. Natjecatelje su očekivale nagrade, za prva tri mjesta dodijeljeni su vrijedni kipići, naljepnica i privjesak, a dodijeljene su i novčane nagrade, za prvo mjesto šest, za drugo četiri, a za treće tri tisuće forinti. Najbrži natjecatelj stigao je do cilja u 10 sati i 10 minuta, dakle za 31 kilometar trebalo mu je sat i deset minuta. Tako je prva nagrada pripala Lukovišćaninu Istvánu Fili, drugu nagradu osvojio je Zoltán Hajdú, također Lukovišćanin. Njemu je trebalo sat i 12 minuta da stigne do cilja (samo dvije minute više), a treće mjesto osvojio je Zsolt Varga iz Novoga Sela, i to za sat i 21 minutu. Osim najboljih, još deset najbržih dobilo je brončanu medalju, naljepnicu, privjesak i čokoladu, ali je svaki sudionik dobio neku nagradu. Posebna je nagrada uručena najmlađem natjecatelju Ákosu Vilányiu, koji je dobio majicu, tri tisuće forinti, naljepnicu, privjesak, a također još dvoje mladih od deset godina majicu i čokoladu. Nakon dodjele nagrada sudionici su dobili skromnu ušinu, malo se družili i odvezli se biciklima kući.

Ruža Bunjevac

MOHAČ – U organizaciji Hrvatske samouprave grada Mohača, kako kaže njezin predsjednik Stipan Filaković, 13. rujna u Mohaču se priređuje tradicionalni godišnji Hrvatski dan.

Dan će obilježiti športska druženja i folklorni programi KUD-a Mohač, KUD-a Zora iz Mohača, KUD-a Podravina iz Barče i KUD-a Mohačke šokačke čitaonice.

Momčadi spomenutih KUD-ova ogledat će se na malonogometnom turniru, a navečer će na pozornici pokazati svoje folklorno umijeće. Programi se održavaju u bivšem Domu Béle Bartóka.

Obnovljena cesta Fok–Brlobaš–Martinci

Projektom vrijednim 357 milijuna forinta, koji je ostvaren potporom iz europskih fondova, znatno će se poboljšati život više od dvije tisuće žitelja spomenutih naselja. U okviru Regionalnog operativnog programa Novoga Széchenyieva plana, do 2013. godine obnovit će se tisuću kilometara četvero i peteroznamenastih cesta u Mađarskoj, potporom Europske unije i mađarske vlade, te potporom Fonda za europski regionalni razvoj. Od toga Južno-zadunavska regija u razdoblju između 2009. i 2013. godine raspolaze potporom od domalo 21,4 milijarde forinta, što je dodijeljeno nositelju projekta Neprofitnom z. d. o. o. Mađarskih cesta (Magyar Közút Nonprofit Zrt). Tako je dovršena obnova ceste s oznakom 5825, duga 5,2 kilometra, koja povezuje Fok, Brlobaš i Lukovišće. U okviru obnove cesta je proširena, a obnovljene su i autobusne postaje. Znatno je važnija infrastrukturna, kulturna i gospodarska uloga obnovljene ceste od gustoće prometa. Njezinom obnovom znatno će se proširiti suradnja među naseljima, poboljšati prometovanje između hrvatskih i mađarskih naselja razdvojenih rijekom Dravom. Osim toga poboljšani su uvjeti i sigurnost prometovanja. Obnovljenoj dionici nakon zatvaranja projekta još pet godina poklanjat će se posebna pozornost održavatelja i Agencije za regionalni razvoj južnog Zadunavlja te tijela koja nadziru uporabu europskih fondova.

LEVANDA
HORVÁT KULINÁRIS NAPOK
HRVATSKI KULINARSKI DANI

PEKÁBAN KÉSZÜLT ÉTELEK
Jela ispod peke

2012. október 12, 14. **listopad 12, 14. 2012**
(péntek, vasárnap) (petak, nedjelja)

KOLJNOFSKI TAMBURAŠI
Kópháza-Koljnof (H)

2012. október 13. **listopad 13. 2012**
(szombat) (subota)

ŠTRABANCI
Kópháza-Koljnof (H)

Belépő:
DÍJTALAN
ÖNKÉNTES ADOMÁNYOK

Ulaznica:
DOBROVOLJNI DARI

Asztalfoglalás / Rezervácija stola:

H-9495 Kópháza-Koljnof, Fő utca 60. www.levanda.hu
+36 (99) 357-155 • +36 (20) 498-5700 info@levanda.hu
www.facebook.com/levandapension